



IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 16.3.2023
COM(2023) 165 final

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

**Provvista sigura u sostenibbli ta' materja prima kritika b'appoġġ ghat-tranzizzjoni
doppja**

I. Introduzzjoni

L-UE bdiet trasformazzjoni industrijali ambizzjuża biex tikseb tranżizzjoni ekoloġika u diġitali. L-iżgurar ta' provvista sigura u sostenibbli ta' materja prima kritika (CRMs) huwa fil-qalba tal-prijoritajiet politiċi tal-UE għat-tranżizzjoni doppja. Huwa essenzjali wkoll għal aktar kapacitajiet ta' sigurtà fis-setturi tad-difiża u tal-ispazju¹.

L-istudju ta' prospettiva, ippubblikat mill-Kummissjoni, jivvaluta l-htigijiet futuri tal-UE għas-CRMs u l-kongestjonijiet potenzjali fil-katina tal-provvista f'teknoloġiji u setturi strateġiċi ewlenin. Huwa jbassar **zieda bla precedent fid-domanda għall-materjali ewlenin meħtieġa għal tranżizzjoni doppja ta' suċċess**. Għat-turbini eoliċi fuq l-art u lil hinn mill-kosta, pereżempju, id-domanda għal metalli terrestri rari hija mistennija li tiżdied b'4.5 drabi sal-2030 u 5.5 drabi sal-2050, rispettivament, filwaqt li l-batteriji li jhaddmu l-vetturi elettrici tagħna huma mbassra li jżidu d-domanda għal-litju bi 11-il darba sal-2030 u 17-il darba sal-2050, rispettivament. L-analiżi tiżvela wkoll id-dipendenza qawwija tal-UE fuq għadd limitat ħafna ta' fornituri għat-teknoloġiji strateġiċi kollha f'diversi stadji tal-ktajjen tal-provvista tagħhom u, għal xi teknoloġiji, tul il-katina tal-valur kollha.

Filwaqt li d-domanda għall-materja prima kritika qatt ma kienet oġġla u tista' tiżdied b'għaxar darbiet fl-għaxar snin li ġejjin, il-provvista tagħhom qed tiffaċċja riskji u sfidi ġeopolitiċi akbar, kif ukoll riskji u sfidi ambjentali u soċjali.

L-industrija tas-CRM hija kumplessa u ċerti tipi ta' proġetti jitqiesu bħala **investment b'riskju għoli**, b'mod partikolari proġetti fl-istadji tal-esplorazzjoni u l-estrazzjoni. Minbarra l-fatturi ġeoloġiċi, hemm ostakli kbar għad-dhul, kostijiet kapitali għoljin u riskji korrispondenti. Fuq kollox, proċeduri twal u incerti għall-għoti ta' permessi huma deterrent kbir. Iż-żmien bejn il-bidu ta' proġett u l-materjali li jkunu disponibbli fis-suq jista' jkun twil ħafna.

Għall-biċċa l-kbira tas-CRMs, il-produzzjoni hija kkonċentrata ħafna fi ftit fornituri, u l-UE tiddependi ħafna fuq l-importazzjonijiet. **Dipendenzi eċċessivi fuq fornituri uniċi** jistgħu jfixklu l-ktajjen tal-provvista sħaħ, b'mod partikolari peress li r-restrizzjonijiet fuq l-esportazzjoni u miżuri restrittivi oħra għall-kummerċ qed jintużaw dejjem aktar fost l-intensifikazzjoni tal-kompetizzjoni globali. L-aggressjoni illegali tar-Russja kontra l-Ukrajna wriet kif il-fornituri mhux affidabbli jistgħu jisfruttaw u jarmaw tali dipendenzi għall-vantaġġ tagħhom.

L-UE mhijiex wehidha biex tiffaċċja dawn l-isfidi. Il-mixja lejn ekonomija newtrali f'termini ta' emissjonijiet netti u diġitali hija interess komuni tal-komunità globali. Pajjiżi bħaċ-Ċina, il-Ġappun, l-Istati Uniti jew il-Korea t'Isfel ħadu passi biex jiżguraw il-provvisti tagħhom, jipproċessaw u jirfinaw il-materja prima kritika sabiex inaqqsu d-dipendenzi strateġiċi tagħhom. Il-pajjiżi rikki fir-rizorsi u li jipproduċu s-CRM qed jaħdmu wkoll biex jattiraw sħab li magħhom jistgħu jaħdmu biex jiżviluppaw lokalment il-ktajjen tal-valur tas-CRM tagħhom b'mod sostenibbli.

¹ Dan ġie enfasizzat b'mod partikolari mill-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regjuni - Pjan direzzjonali dwar teknoloġiji kritiċi għas-sigurtà u d-difiża (COM (2022) 61 final)

L-inizjattiva tal-Kummissjoni tal-2008 dwar il-materja prima² diġà stabbiliet strategija biex tiġi indirizzata l-kwistjoni tal-aċċess għall-materja prima fl-UE. Filwaqt li jibni fuq dan, il-Pjan ta' Azzjoni tal-2020³ ipprezenta azzjonijiet konkreti biex jiżjeddu r-reżiljenza u l-awtonomija strategika miftuħa tal-UE⁴. Fil-pjan REPowerEU, l-impenn estern tal-UE fil-qasam tal-enerġija ppropona azzjonijiet konkreti biex jiġi żgurat l-aċċess għal materja prima kritika biex titmexxa 'l quddiem it-tranzizzjoni tal-enerġija tagħha⁵.

Iżda l-logħba nbidlet u jehtieg li naghmlu aktar. Għalhekk, illum il-Kummissjoni qed tipproponi approċċ komprensiv, li jżid u jhaffef il-provvista tal-materja prima primarja u sekondarja fl-UE. Permezz ta' impenji internazzjonali msaħħa, se naħdmu mas-shab tagħna biex niddiversifikaw u nintegraw ktajjen ta' provvista u valur sostenibbli. Bil-ħsieb li jinbnew relazzjonijiet fit-tul ta' benefiċċju reċiproku ma' pajjiżi għonja fir-rizorsi, l-UE se tfittex **shubijiet ta' benefiċċju għal kulhadd f'komplementarjetà shiha mal-istrategija tal-Global Gateway.** Filwaqt li jenhtieg li dawn is-shubijiet jikkontribwixxu għad-diversifikazzjoni tal-katina tal-provvista tal-materja prima tal-UE, jenhtieg li jtejbju bl-istess mod is-sostenibbiltà u ż-żieda fil-valur fil-produzzjoni ta' dawn il-pajjiżi li qed jiżviluppaw u dawk emergenti li huma rikki fir-rizorsi.

Jenhtieg li l-UE tagħmel l-ahjar użu mir-rizervi tagħha u tiżviluppa attivitajiet ta' esplorazzjoni, estrazzjoni, raffinar, ipproċessar u riċiklaġġ fid-dar b'rispett shih għall-ekosistemi ambjentali tagħna. Dan se jippermetti lill-Ewropa tagħti spinta lill-kapaċitajiet industrijali b'mod miftuħ u li jiffavorixxi l-kummerċ, bi standards ambjentali u soċjali għoljin, filwaqt li toħloq impjiegi ta' kwalità u tagħti spinta lit-tkabbir filwaqt li żżid l-awtonomija strategika miftuħa tagħna.

F'konformità mal-Pjan ta' Azzjoni għal Ekonomija Ċirkolari tal-2020⁶, l-UE qed iżżid l-azzjoni biex tagħti spinta lill-effiċjenza fir-rizorsi u timxi minn ekonomija lineari għal ekonomija ċirkolari, filwaqt li tiffoka fuq l-ekodisinn, ir-riċiklaġġ u s-sostituzzjoni sabiex il-prodotti jsiru effiċjenti kemm jista' jkun fir-rizorsi u fl-enerġija. Dan se jgħin biex titnaqqas il-ħtieġa għal materja prima kritika mingħajr ma jiġu kompromessi d-disponibbiltà, il-prestazzjoni u l-affordabbiltà tal-prodotti, u biex il-materja prima kritika tkun tista' tiġi riċiklata u uzata mill-ġdid fi prodotti godda.

Madankollu, l-UE qatt mhi se tkun awtosuffiċjenti fil-provvista tas-CRMs u se tkompli tiddependi fuq l-importazzjonijiet għall-maġġoranza tal-konsum tagħha.

² Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill - L-inizjattiva tas-swieq tal-materja prima: nilhqu l-htigijiet kritiċi tagħna għat-tkabbir ekonomiku u l-impjiegi fl-Ewropa (COM(2008) 699 final)

³ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni Ir-Reżiljenza tal-Materja Prima Kritika: It-Twittija tat-Triq lejn Sigurtà u Sostenibbiltà akbar (COM(2020) 474 final)

⁴ Ara wkoll COM (2021) 750 "Rapport ta' Prospettiva Strategika tal-2021 – Il-kapaċità u l-libertà tal-UE li taġixxi", fejn "L-iżgurar u d-diversifikazzjoni tal-provvista ta' materja prima kritika" huwa elenkat bħala wiehed mill-10 pilastri tal-awtonomija strategika miftuħa tal-Ewropa.

⁵ Il-Komunikazzjoni Kongunta lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni – L-impenn estern tal-UE fil-qasam tal-enerġija f'dinja li qed tinbidel (SWD (2022) 152 final)

⁶ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni – Pjan ta' Azzjoni għal Ekonomija Ċirkolari ġdida: Għal Ewropa aktar nadifa u kompetittiva (COM (2020) 98 final).

Konsegwentement, jehtieg li l-UE ssaħħaħ l-**impenn globali** tagħha, tiżviluppa u tiddiversifika l-investment, il-produzzjoni, u l-kummerċ ma' sħab affidabbli filwaqt li taħdem biex tnaqqas id-dipendenza tagħha fuq provvisti kkonċentrati hafna u tindirizza l-vulnerabbiltajiet li jirriżultaw minnu. L-UE se ssegwi dawn l-oġettivi f'kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi biex tiżgura sħubijiet ta' benefiċċju reċiproku, bil-ħsieb li tippromwovi l-iżvilupp ekonomiku tagħhom stess b'mod sostenibbli filwaqt li toħloq ukoll ktajjen tal-valur siguri, reżiljenti, affidabbli u diversifikati biżżejjed għall-UE. Dan huwa wkoll fl-interess tas-sħab tal-UE peress li jsaħħaħ il-valur miżjud tal-UE fis-sħubija. Perezempju, f'każ ta' tfixkil fil-pajjiżi sħab, kapaċità akbar tal-UE tippermettilha tappoġġa aħjar lis-sħab tagħha u timmitiga l-isfidi tal-provvista globali.

L-inizjattivi tagħna tas-CRMs jirriflettu din l-ambizzjoni u huma bbażati fuq 3 pilastri, li jaħdmu flimkien b'mod ta' appoġġ reċiproku:

- (1) **L-iżvilupp tal-katina tal-valur tal-materja prima kritika fl-UE**
- (2) **It-tishih tad-diversifikazzjoni tal-provvista u s-sħubija b'mod ta' benefiċċju reċiproku b'appoġġ għall-produzzjoni globali**
- (3) **It-trawwim ta' sorsi sostenibbli u l-promozzjoni taċ-ċirkolarità**

II. L-iżvilupp tal-katina tal-valur tal-materja prima kritika fl-UE

II.1. Regolament iddedikat għas-CRMs

Ir-**Regolament**⁷ propost jistabbilixxi l-oġettiv ġenerali li jiġi żgurat l-aċċess tal-UE għal provvista sigura u sostenibbli ta' CRMs u jinkludi miżuri biex jissahħu l-kapaċitajiet tal-UE tul il-katina tal-valur kollha. Sabiex jiġi żgurat li l-miżuri stabbiliti fir-Regolament jiffukaw fuq l-aktar materjali rilevanti, giet stabbilita lista ta' Materja Prima Strategika (SRMs). Ir-Regolament fih miżuri tul il-katina tal-valur kollha sabiex, sal-2030, il-kapaċità tal-UE tkun tista' tavvicina jew tilhaq mill-inqas 10 % tad-domanda domestika għall-SRMs għall-estrazzjoni u l-estrazzjoni (fejn ir-riżervi tal-UE jippermettu dan), mill-inqas 40 % għall-ipproċessar u r-raffinar, u mill-inqas 15 % għar-riċiklaġġ. Jekk dawn il-livelli jintlaħqu, dawn jgħinu b'mod sinifikanti fl-isforzi ta' diversifikazzjoni meħtieġa, bil-ħsieb li jiġi żgurat li, sal-2030, mhux aktar minn 65 % tal-konsum annwali tal-Unjoni ta' kull materja prima strategika fi kwalunkwe stadju rilevanti tal-ipproċessar ikun minn pajjiż terz wiehed.

Il-listi proposti ta' **materja prima kritika u strategika**⁸ annessi mar-Regolament se jiġu riveduti u jekk meħtieġ aġġornati mill-inqas kull erba' snin. Il-listi se jiggwidaw l-azzjoni tal-UE. L-ewwel pass fl-iżvilupp ta' kapaċità interna tal-UE huwa li nifhmu aħjar liema riżorsi huma disponibbli, billi niżviluppaw programmi ta' esplorazzjoni mill-inqas kull 5 snin fl-UE u naġġornaw l-għarfien ġeologiku.

⁷ Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi qafas għall-iżgurar ta' provvista sigura u sostenibbli ta' materja prima kritika u li jemenda r-Regolamenti (UE) 168/2013, (UE) 2018/858, 2018/1724 u (UE) 2019/1020 (COM (2023) 160 final).

⁸ Il-materja prima strategika hija ta' importanza strategika kbira, ikkaratterizzata minn distakk potenzjalment sinifikanti bejn il-provvista globali u d-domanda projettata, u hija materja li għaliha żieda fil-produzzjoni hija relattivament diffiċli.

Il-katina tal-valur tal-materja prima strateġika tal-UE se tissaħħaħ billi jintgħażlu u jiġu implimentati **Proġetti Strateġiċi** li se jkopru l-katina tal-valur kollha inkluż ir-riċiklaġġ, u li se jikkontribwixxu biex tiżdied il-kapaċità tal-UE. Il-proġetti Strateġiċi se jibbenefikaw b'mod partikolari minn proċessi ta' għoti ta' permessi ssimplifikati. Proġetti Strateġiċi bħal dawn jistgħu jsiru wkoll f'pajjiżi terzi.

Xi Stati Membri diġà rrevedew u mmodernizzaw il-materja prima, il-minjieri u l-**oqfsa ta' permessi** tagħhom. Il-Kummissjoni tneġġeġ lill-Istati Membri kollha jivvalutaw jekk l-oqfsa nazzjonali u sottonazzjonali tagħhom jeħtiġux aġġornament biex jappoġġaw katina tal-valur tas-CRM sigura u sostenibbli. L-Istati Membri huma mhegġa jżidu l-effiċjenza tal-permessi tagħhom għall-proġetti tas-CRMs lil hinn minn dawk meqjusa bħala Proġetti Strateġiċi. L-Istati Membri huma mitluba wkoll jadottaw programmi nazzjonali mfassla biex iżidu ċ-ċirkolarità tal-ktajjen tal-valur tas-CRM, inkluż l-irkupru tal-materja prima kritika mill-iskart tal-estrazzjoni minerarja.

L-Istati Membri jistgħu jieħdu wkoll miżuri għat-**titjib tal-hiliet u għat-tahriġ tal-kapaċitajiet tal-persunal amministrattiv tagħhom** biex jitrattaw il-proċeduri tal-għoti ta' permessi ta' simplifikazzjoni, filwaqt li jingranaw l-opportunitajiet ta' appoġġ tal-UE għall-kapaċità amministrattiva bħall-Istrument ta' Appoġġ Tekniku⁹. Jeħtieġ li jiġu kkunsidrati wkoll miżuri oħra għat-titjib tal-kapaċitajiet amministrattivi, bħal għodod diġitali u flussi tax-xoġhol simplifikati. Sabiex jiġi ffaċilitat l-iskambju ta' informazzjoni, l-Istati Membri jistgħu jipprevedu l-istabbiliment ta' pjattaformi volontarji għall-awtoritajiet li jagħtu l-permessi billi jipprovdu l-aħjar prattiki jew appoġġ tekniku.

Huma meħtieġa sforzi kontinwi biex jiġi indirizzat it-tħassib relatat mas-**sensibilizzazzjoni u l-aċċettazzjoni tal-pubbliku**. Proċessi ta' konsultazzjoni pubblika effiċjenti u komprensivi u komunikazzjoni trasparenti u kostanti ma' dawk ikkonċernati, inkluż mal-Popli Indigeni u mal-pubbliku ingenerali meta applikabbi, jistgħu jikkontribwixxu biex jiġu indirizzati dawn l-isfidi.

Ir-Regolament jistabbilixxi wkoll mekkaniżmu għall-koordinazzjoni tal-**monitoraġġ** tal-ktajjen tal-provvista tas-CRMs. Il-Kummissjoni flimkien mal-Istati Membri se twettaq **testijiet tal-istress** fuq il-ktajjen tal-provvista tal-materja prima strateġika.

Ir-Regolament jipprovdi miżuri biex **jittaffew ir-riskji tal-provvista** li jista' jkollhom impatt fuq il-funzjonament tajjeb tas-Suq Uniku, inkluż billi jiġu kkoordinati **stokkijiet strateġiċi ta' materja prima strateġika** u jiġu ffaċilitati l-impriżi tal-Unjoni, pereżempju x-xiri kongunt ta' materja prima strateġika. Dawn se jiġu kkoordinati mill-qrib mal-analizzjoni ta' prospettiva u l-valutazzjonijiet dettaljati tal-katina tal-provvista tat-teknoloġija tal-Kummissjoni.

Bord li jiġbor flimkien l-aħjar għarfien espert disponibbli fil-Kummissjoni Ewropea u fl-Istati Membri se jkollu r-responsabbiltà li janalizza u jimmonitorja s-swieq, jivvaluta r-riskji, jagħti pariri dwar l-istrateġiji ta' mitigazzjoni, jassisti fi proġetti strateġiċi, jiffaċilita l-ħżin strateġiku u jiddiskuti perjodikament is-**Shubijiet Strateġiċi**.

⁹ Ir-Regolament (UE) 2021/240 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Frar 2021 (ĠU L 57, 18.2.2021, p. 1)

II.2 Appoġġ finanzjarju

Il-proġetti Strateġiċi se jehtieġu wkoll mezzi **finanzjarji** adegwati. F'konformità mar-regoli tal-kompetizzjoni, ir-Regolament jipproponi li jlaqqa' lill-Istati Membri u lill-Kummissjoni flimkien mal-istituzzjonijiet finanzjarji rilevanti biex jiddiskutu sorsi privati ta' finanzjament, strumenti finanzjarji eżistenti u fondi tal-UE, u biex jiffaċilitaw ftehimiet ta' teħid.

Il-Kummissjoni se taħdem mas-sħab inkarigati mill-implimentazzjoni ta' **InvestEU** biex tfittex modi kif iżżid l-appoġġ għall-investment f'konformità mal-oġġettivi komuni stabbiliti fir-Regolament (UE) 2021/523¹⁰ u fir-Regolament, inkluż permezz tal-istabbiliment ta' operazzjonijiet ta' taħlit. Iċ-Ċentru tal-Konsulenza tal-InvestEU jista' jikkontribwixxi għall-bini ta' proġetti vijabbli. L-investment privat minn kumpaniji, investituri finanzjarji u dawk li jieħdu s-sensji huwa essenzjali.

Skont ir-**Regolament dwar it-Tassonomija**¹¹, il-Kummissjoni għandha s-setgħa li tiġbor lista ta' attivitajiet ambjentalment sostenibbli billi tiddefinixxi kriterji tekniċi ta' skrinjar għal kull oġġettiv ambjentali permezz ta' atti delegati. Bħala segwitu għall-att delegat ambjentali li jmiss, li se jkopri r-riċiklaġġ, il-Kummissjoni se titlob lill-Pjattaforma dwar il-Finanzi Sostenibbli 2.0 biex tiżviluppa kriterji tat-tassonomija għall-estrazzjoni u r-raffinar, filwaqt li tibni fuq il-ħidma mibdija taħt il-Pjattaforma 1.0, li għandha tiġi kkunsidrata u adottata aktar tard mill-Kummissjoni.

Il-finanzjament privat waħdu jista' ma jkunx biżżejjed u l-introduzzjoni effettiva ta' proġetti tul il-katina tal-valur tal-materja prima kritika tista' tirrikjedi appoġġ pubbliku, inkluż fil-forma ta' **għajjuna mill-Istat**. Sa fejn huma kkonċernati r-rizorsi nazzjonali, il-qafas tal-għajjuna mill-Istat jipprovdi bosta possibbiltajiet biex jiġu ingranati investimenti privati u biex jiġu introdotti b'mod effettiv proġetti relatati mas-CRM. Barra minn hekk, il-Kummissjoni dan l-aħħar adattat ir-regoli dwar l-għajjuna mill-Istat biex tippermetti aktar flessibbiltà għall-Istati Membri biex jagħtu l-għajjuna, inkluż fir-rigward tal-produzzjoni u r-riċiklaġġ ta' materja prima kritika relatata ma' teknoloġiji ewlenin żero netti. L-għan huwa li l-proċess jithaffef u jiġi ssimplifikat aktar, b'kalkoli aktar faċli, proċeduri aktar sempliċi, u approvazzjoni aċċellerata, filwaqt li jiġu limitati d-distorsjonijiet għas-Suq Uniku u jiġu ppreservati l-oġġettivi ta' koeżjoni.

Il-Kummissjoni se:

- *taħdem mal-BEI u ma' sħab oħra inkarigati mill-implimentazzjoni ta' InvestEU biex tfittex modi kif iżżid l-appoġġ għall-investment fil-katina tal-provvista tal-materja prima kritika, inkluż permezz tal-istabbiliment ta' operazzjonijiet ta' taħlit, billi thegħġiġhom jibnu kompetenzi interni biex irawmu l-finanzjament għall-investimenti fil-materja prima u jivvalutaw l-ostakli għall-investment f'din l-industrija.*
- *titlob lill-Pjattaforma dwar il-Finanzi Sostenibbli 2.0 tiżviluppa kriterji tat-tassonomija għall-estrazzjoni u r-raffinar.*

¹⁰ Ir-Regolament (UE) 2021/523 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Marzu 2021 li jistabbilixxi l-Programm InvestEU u li jemenda r-Regolament (UE) 2015/1017 (ĠU L 107, 26.3.2021, p. 30).

¹¹ Ir-Regolament (UE) 2020/852 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Ġunju 2020 dwar l-istabbiliment ta' qafas biex jiġi ffaċilitat l-investment sostenibbli, u li jemenda r-Regolament (UE) 2019/2088 (ĠU L 198, 22.6.2020, p. 13–43)

II.3 Standardizzazzjoni

Fi Frar 2023, il-Kummissjoni adottat Programm ta' Hidma Annwali tal-**Unjoni għall-istandardizzazzjoni Ewropea**. Waħda mill-prijoritajiet strateġiċi tagħha hija l-iżvilupp ta' standards Ewropej għall-esplorazzjoni, l-estrazzjoni, ir-raffinar u r-riċiklaġġ tal-materja prima kritika, it-tishih tal-katina tal-valur tal-UE u r-reżiljenza tal-UE. Barra minn hekk, ir-rekwiżiti tekniċi għat-trattament, inkluż l-irkupru, ir-riċiklaġġ u t-tnejjja għall-użu mill-ġdid tas-CRMs jeħtieġ li jiġu appoġġati minn azzjonijiet ta' standardizzazzjoni. Dan jiżgura li r-regoli tekniċi jiġu applikati b'mod konsistenti madwar l-UE.

Fil-livell internazzjonali, l-istandardizzazzjoni Ewropea topera f'kuntest globali dejjem aktar kompetittiv. L-esperti Ewropej u l-korpi nazzjonali tal-istandardizzazzjoni diġà huma kontributori importanti għall-ħidma tal-Organizzazzjoni Internazzjonali għall-Istandardizzazzjoni (ISO) u jenħtieġ li jassumu rwol saħansitra aktar attiv fil-ħidma li tistabbilixxi l-istandards internazzjonali relatati sabiex jiġi żgurat li l-prinċipji u l-valuri tal-UE sottostanti għal-leġiżlazzjoni rilevanti tal-UE, kif ukoll l-impenji internazzjonali, ikunu riflessi fl-istandards tekniċi internazzjonali dwar is-CRMs. Il-Kummissjoni se tiffacilita l-iskambju u l-koordinazzjoni bejn l-Istati Membri, il-korpi ta' standardizzazzjoni tal-UE u l-industriji tal-UE biex jaqsmu r-riżorsi b'appoġġ għall-proċessi ta' standardizzazzjoni internazzjonali.

F'konformità mal-Istrateġija ta' Standardizzazzjoni tal-UE u l-Programm ta' Hidma tal-Unjoni għall-Istandardizzazzjoni Ewropea, il-Kummissjoni se:

- *Tiżgura li l-Forum ta' Livell Għoli dwar l-Istandardizzazzjoni Ewropea (HLF) jinkludi wkoll fluss ta' hidma speċifiku dwar is-CRMs bhala essenzjali għal Suq Uniku reżiljenti.*
- *Tappoġġa l-iżvilupp ta' standards Ewropej tal-proċessi industrijali relatati mas-CRM użati fit-tranzizzjonijiet doppji, inkluż għal attivitajiet ta' ċirkolarità.*

II.2. Li wiehed ikollu l-ħiliet meħtieġa

Kif stabbilit fl-Aġenda għall-ħiliet tal-2020, biex tibqa' kompetittiva, l-UE teħtieġ forza tax-xogħol mgħammra bil-**ħiliet it-tajba** għat-tranzizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali. L-istabbiliment ta' ktajjen tal-valur vijabbli tas-CRMs fl-Ewropa ma jistax iseħħ mingħajr l-iżvilupp xieraq tal-ħiliet (ġeologi, metallurġisti, inġiniera mekkaniċi, ħaddiema tal-minjieri, sorters, riċiklaturi kif ukoll professjonijiet tat-teknoloġija avvanzata rilevanti għas-settur eċċ.). Meta titqies it-trasformazzjoni tal-ħiliet, fejn iċ-ċirkolarità se jkollha rwol aktar dominanti pereżempju fil-katina tal-valur u l-ipproċessar tal-batteriji, il-ħtiġijiet ta' taħriġ mill-ġdid qed isiru dejjem aktar prominenti. Minbarra l-miżuri orizzontali stabbiliti fl-Aġenda għall-ħiliet tal-2020, is-suċċess tal-ktajjen tal-valur tas-CRMs tal-UE se jirrikjedi politiki settorjali speċifiċi dwar il-ħiliet.

L-Istati Membri huma mhegga bil-qawwa biex jagħmlu użu mill-**istrumenti ta' finanzjament disponibbli tal-UE**, bhall-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+), il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali (FEŻR) u l-Mekkaniżmu għal Tranzizzjoni Ġusta (JTM) biex jappoġġaw miżuri ta' edukazzjoni u taħriġ biex itejbu l-ħiliet tal-forza tax-xogħol tul il-

katina tal-valur kritika tal-materja prima, filwaqt li jindirizzaw id-diskrepanzi fit-talenti identifikati fir-reġjuni tal-UE¹². L-Inizjattiva tat-Talent tat-Teknoloġija Approfondita, ibbaġitjata fil-kuntest tal-Aġenda Ewropea tal-Innovazzjoni l-ġdida, se tikkontribwixxi wkoll għat-trasformazzjoni tal-ħiliet meħtieġa bi programm pijunier li għandu l-għan li jħarreg miljun persuna fl-oqsma tat-teknoloġija profonda Ewropea matul it-tliet snin li ġejjin.

Il-Kummissjoni se:

- *Tiġi stabbilita sħubija tal-ħiliet fuq skala kbira dwar il-materja prima kritika mal-partijiet ikkonċernati u l-awtoritajiet pubbliċi skont il-Patt tal-UE għall-ħiliet bl-objettiv li jiġu introdotti attivitajiet ta' edukazzjoni u taħriġ ta' suċċess tul il-katina tal-valur kollha.*
- *Tipproponi li tiġi stabbilita Akkademja tal-Materja Prima bħala parti mill-Akkademji Netti Żero, biex jiġu żviluppanti u offruti programmi ta' taħriġ u edukazzjoni għat-taħriġ mill-ġdid u t-titjib tal-ħiliet ta' forza tax-xogħol għat-titjib tal-katina tal-valur tal-materja prima kritika fl-Ewropa.*

II.6 Riċerka u innovazzjoni

Ir-riċerka u l-innovazzjoni (R&I) fil-katina tal-valur tas-CRMs huma essenzjali għall-iżvilupp tal-għarfien, soluzzjonijiet innovattivi u proċessi sostenibbli ħafna, għall-esplorazzjoni, l-estrazzjoni, l-ipproċessar, ir-raffinar, ir-riċiklaġġ, id-disinn, l-użu u s-sostituzzjoni effiċjenti fir-riżorsi. Pereżempju, fil-generaturi tar-riħ, il-kalamiti permanenti tal-art rari jistgħu jiġu sostitwiti b'komponenti oħra bħal generaturi sinkroniċi multipolari. Bl-istess mod, il-metalli tal-grupp tal-platinu użati bħala katalizzaturi fiċ-ċelloli tal-fjuwil jistgħu jiġu sostitwiti parzjalment jew totalment b'metalli oħra bħan-nitruri, il-karbur jew il-kalcoġenidi. L-iżvilupp ta' materjali avvanzati għandu rwol importanti b'mod partikolari fis-sostituzzjoni tas-CRMs. Jenħtieġ li r-riżultati tar-riċerka f'dawn l-oqsma wkoll jiġu adottati fi standards futuri.

Kull waħda minn dawn il-partijiet tal-katina tal-valur għandha l-isfidi tagħha relatati mal-okkorrenzi ġeoloġiċi, il-karatteristiċi tal-mineralizzazzjoni, il-proprietajiet kimiċi, l-applikazzjonijiet, u l-prestazzjoni enerġetika, ambjentali u soċjali. Ir-riċerka f'dan ir-rigward hija meħtieġa għal materja prima kritika u mhux kritika, sabiex jiġu indirizzati l-isfidi relatati mal-provvista, kif ukoll biex jittaffa t-tkabbir fid-domanda fl-UE. L-azzjonijiet fil-partijiet kollha ta' hawn fuq tal-katina tal-valur se jiddiversifikaw l-akkwist tal-UE u jiżguraw is-sostenibbiltà tagħha.

Taħt il-programm ta' hidma ta' Orizzont Ewropa (2021–2024), l-UE bbaġitjat proġetti dwar l-esplorazzjoni, l-estrazzjoni, l-ipproċessar u l-użu mill-ġdid, ir-riċiklaġġ u l-irkupru li jammontaw għal EUR 470 miljun.

Il-Kummissjoni se:

- *Issaħħaħ l-iskjerament u l-adozzjoni ta' skoperti eżistenti u emergenti tar-R&I permezz tal-Kunsill Ewropew tal-Innovazzjoni u l-Istitut Ewropew tal-Innovazzjoni u t-Teknoloġija f'konformità mal-Aġenda Ewropea l-Ġdida tal-Innovazzjoni;*

¹² L-isfruttar tat-Talent fir-Reġjuni Ewropej – ara https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_145

- *Tippreżenta Pjan ta' Azzjoni Koordinat mal-Istati Membri dwar materjali avvanzati, inkluża s-sostituzzjoni ta' materja prima kritika, sabiex jiġu żgurati livelli ta' investment fir-R&I proporzjonati mal-isfida;*
- *Tiżviluppa Pjan Strategiku ta' Implimentazzjoni permezz tal-forum eżistenti tal-partijiet ikkonċernati li se jiggwida l-prijoritajiet tar-R&I tal-UE fis-snin li ġejjin.*

III. It-tishih tad-diversifikazzjoni tal-provvista u s-shubija b'mod ta' benefiċċju reċiproku b'appoġġ għall-produzzjoni globali

L-UE se tkompli tiddependi fuq l-importazzjonijiet ta' materja prima biex tikseb it-tranzizzjoni doppja tagħha u għal aktar kapaċitajiet ta' difiża. Diġà qed taħdem b'mod attiv fuq firxa wiesgħa ta' għodod biex tiffaċilita l-kummerċ, l-investment u l-kooperazzjoni biex tiftaħ opportunitajiet globalment, u b'hekk iżżid is-sigurtà u l-affordabbiltà tas-CRMs. Minhabba l-isfidi attwali, biex ikun hemm impatt reali, jenħtieġ li s-sett ta' għodod jintuża simultanjament ma' pajjiżi sħab interessati. Għandhom jiġu mfittxija sinerġiji bejn id-diversi għodod disponibbli biex jiġi żgurat approċċ koerenti u jinkisbu riżultati effettivi fl-iqsar żmien possibbli, b'mod partikolari permezz tal-istrateġija tal-Global Gateway u l-implimentazzjoni tagħha, li tingrana l-istrumenti finanzjarji u ta' politika tal-UE u tal-Istati Membri tal-UE. Il-koordinazzjoni msahha tal-azzjonijiet internazzjonali kollha tal-UE se tiġi żgurata bil-ħolqien ta' grupp ta' ħidma ddedikat dwar azzjonijiet esterni għas-CRM f'kooperazzjoni ma' strutturi rilevanti eżistenti, b'mod partikolari dawk relatati mal-Global Gateway.

III.1. Il-Klabb CRM: Nahdmu flimkien ma' sħab interessati

L-aċċess għal provvista sigura, affordabbli u sostenibbli ta' CRMs huwa tħassib kondiviz fost ħafna sħab u tema ewlenija f'ħafna fora intergovernattivi (bħall-G7, il-G20, l-Aġenzija Internazzjonali tal-Enerġija u l-Aġenzija Internazzjonali għall-Enerġija Rinnovabbli) jew inizjattivi bħas-Shubija għas-Sigurtà Minerali¹³ jew sħubijiet strateġiċi ma' pajjiżi terzi. Barra minn hekk, il-kooperazzjoni internazzjonali hija essenzjali biex tiġi miġġielda d-dominanza tas-suq minn xi wħud u tiġi indirizzata l-isfida tas-sostenibbiltà.

Jenħtieġ li l-UE tikkomplementa u tibni fuq dawn l-azzjonijiet varji biex **tistabilixxi Klabb dwar il-Materja Prima Kritika** li jlaqqa' flimkien pajjiżi li jikkunsmaw u li għandhom ħafna riżorsi biex jippromwovu l-provvista sigura u sostenibbli tal-materja prima kritika. Jenħtieġ li l-UE tingħaqad ma' sħab fil-promozzjoni tal-provvista affidabbli, ibbażata kummerċjalment, trasparenti u li ma tagħmilx ħsara lill-ambjent ta' materja prima kritika. B'mod partikolari, jenħtieġ li l-Klabb CRM jrawwem investment sostenibbli fil-pajjiżi produttori u jippermettilhom javvanzaw fil-katina tal-valur.

Il-klabb ikun miftuħ għall-partijiet interessati tal-istess fehma u lesti li jiżviluppaw l-azzjonijiet li ġejjin, abbażi ta' sett ta' prinċipji miftiehma:

¹³ Is-sħubija għas-Sigurtà tal-Minerali (MSP) inbdiet mill-Istati Uniti fl-2022 bħala grupp ta' pajjiżi tal-istess fehma biex tikkondividi informazzjoni dwar l-iżviluppi tas-CRM f'pajjiżi terzi, tidentifika opportunitajiet ta' investment u tikkoinvesti fi proġetti ta' estrazzjoni, raffinar u riċiklaġġ li jirrispettaw standards ambjentali, soċjali u ta' governanza għoljin f'pajjiżi sħab kif ukoll f'"pajjiżi fil-mira".

- Żieda fil-monitoraġġ tal-iżvilupp tas-suq u l-kondiviżjoni tal-għarfien
- It-tiżiħ tal-isforzi ta' esplorazzjoni
- It-tiżiħ ta' ambjent favorevoli li jwassal għal investiment sostenibbli
- Tqassir taż-żmien meħtieġ biex il-proġetti ta' investiment jingiebu fis-suq
- L-iffaċilitar tal-aċċess għas-suq, permezz ta' kooperazzjoni regolatorja
- Naħdmu flimkien fuq il-promozzjoni tad-drittijiet tax-xogħol u prattiki soċjalment responsabbli fil-ktajjen tal-provvista tas-CRM
- Il-promozzjoni ta' ekonomija ċirkolari u sostenibbli li taħdem bejn il-fruntieri u t-tiżiħ tal-kapaċitajiet ta' riċiklaġġ ta' kwalità għolja
- L-ixprunar tal-innovazzjoni fis-settur biex jiġu sfruttati provvisti ġodda
- It-twassil ta' approċċ effiċjenti u kkoordinat għat-tnejn u r-rispons għall-kriżijiet

Il-Kummissjoni se tidhol f'diskussjonijiet ma' shab potenzjali interessati fit-twaqqif ta' dan il-klabb. In-negozjati bejn l-UE u l-Istati Uniti ta' ftehim immirat dwar il-minerali kritiċi, imħabbar fl-10 ta' Marzu 2023, jipprovdu bażi għall-ħidma lejn Klabb dwar il-Materja Prima Kritika usa' u aktar mifrux.

Il-Kummissjoni se:

- *Tistabbilixxu klabb kritiku tal-materja prima mas-shab biex isaħħu l-ktajjen tal-provvista u jiddiversifikaw l-akkwist u jilħqu lis-shab potenzjali kollha biex jistabbilixxu din l-alleanza.*

III.2. Ftehimiet kummerċjali u ta' investiment li jipprovdu l-qafas u t-tnedija ta' Ftehimiet ta' Faċilitazzjoni ta' Investiment Sostenibbli tat-tieni generazzjoni

Minhabba n-natura intensiva tal-kapital tal-attivitajiet estrattivi u tar-raffinar, l-operaturi ekonomiċi jeħtieġu ambjent tan-negozju f'pajjiżi għonja fir-riżorsi li huwa favorevoli għall-investitur, prevedibbli u stabbli. Filwaqt li tibni fuq oqfsa multilaterali, plurilaterali u bilaterali eżistenti, l-UE se tkompli tiżviluppa miżuri biex tikseb dan l-oġettiv.

L-ewwel nett, l-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ (WTO) u l-**ftehimiet multilaterali u plurilaterali** tagħha stabbilixxew il-qafas ġenerali bħala linja bażi li tiggarantixxi t-trasparenza, il-prevedibbiltà u ċ-ċertezza legali, pereżempju permezz ta' dispożizzjonijiet relatati mat-tariffi, in-nondiskriminazzjoni, jew il-projbizzjoni tar-restrizzjonijiet fuq l-esportazzjoni. Bħalissa qed jiġi n-negozjat ftehim plurilaterali dwar "il-faċilitazzjoni tal-investiment għall-iżvilupp". Dan se jagħti spinta lill-investiment fil-pajjiżi li qed jiżviluppaw inkluż fis-settur tas-CRM, b'mod partikolari billi jagħmel l-informazzjoni dwar ir-regoli tal-investiment pubblika u faċilment disponibbli, u jnaqqas id-dewmien fil-kisba ta' permessi u approvazzjonijiet tal-gvern.

F'Diċembru 2022, l-UE kkonkludiet negozjati biex timmodernizza l-Ftehim ta' Assoċjazzjoni eżistenti bejn l-UE u ċ-Ċili fid-9 ta' Diċembru 2022. Il-Ftehim fih kapitoli ddedikat dwar l-Energija u l-Materja Prima, li se jikkontribwixxi biex jipprovdi aċċess aħjar għall-investiment sostenibbli f'materja prima kritika bħal-litju, filwaqt li jappoġġa liċ-Ċili fl-iżvilupp tal-ekonomija ekoloġika tiegħu, b'mod partikolari fir-rigward tal-enerġija rinnovabbli u l-idroġenu.

It-tieni, l-UE tagħmel użu mill-**ftehimiet bilaterali tagħha biex** tapprofondixxi r-rabtiet kummerċjali u ta' investiment madwar id-dinja u tiddiversifika l-ktajjen tal-provvista, inkluż fil-kuntest tal-ktajjen tal-provvista tas-CRM, u b'hekk issaħħaħ ir-reżiljenza tal-ekonomija tal-UE.

L-UE diġà għandha l-akbar netwerk ta' **ftehimiet kummerċjali** fid-dinja. Il-ftehimiet reċenti mal-Messiku, ir-Renju Unit, New Zealand u ċ-Ċili¹⁴ fihom kapitoli ddedikat dwar l-Energija u l-Materja Prima. Għaddejjin ukoll negozjati mal-Awstralja u l-Indoneżja, it-tnejn li huma għandhom riżervi sinifikanti ta' materja prima vitali għat-tranzizzjoni tal-enerġija bħall-elementi terrestri rari u n-nikil.

Il-Kummissjoni se tesplora flimkien mas-shab kif tista' tappoġġa l-ambizzjoni tagħhom li jiżviluppaw kapaċitajiet ta' estrazzjoni, ipproċessar u riċiklaġġ. Il-Kummissjoni se tindirizza kwistjonijiet relatati mal-materja prima, bħal proċeduri ta' valutazzjoni tal-impatt prevedibbli jew trattament ta' nondiskriminazzjoni għall-investituri f'pajjiżi terzi f'negozjati li għaddejjin bħalissa u se tikkunsidra jekk tergax tinneozja xi ftehimiet eżistenti bl-għan li jissaħħu d-dixxiplini dwar il-kummerċ u l-investiment tal-materja prima. Se tingħata attenzjoni speċjali lill-pajjiżi fl-Afrika li għandhom potenzjal kbir li jipprovdu materja prima u jintegraw aktar fil-ktajjen tal-valur tas-CRM għall-benefiċċju reċiproku taż-żewġ naħat, inklużi dawk li jimplimentaw Ftehimiet ta' Shubija Ekonomika (FSE).

¹⁴ Iċ-Ċili huwa wiehed mill-produtturi ewlenin tal-litju fid-dinja

Il-Kummissjoni se tagħti wkoll attenzjoni speċjali lill-investment sostenibbli u hija impenjata li tkompli tiżviluppa l-Ftehimiet ta' Faċilitazzjoni tal-Investment Sostenibbli (SIFAs)¹⁵. ***Il-ftehimiet tas-SIFA tat-tieni generazzjoni*** se jinkludu wkoll dispożizzjonijiet dwar l-iżvilupp sostenibbli u dispożizzjonijiet addizzjonali dwar l-enerġija u l-materja prima u se jstabilixxu djalogi biex jappoġġaw proġetti industrijali u l-ħolqien tal-valur lokali permezz tal-istabiliment ta' sett ta' prijoritajiet settorjali u modalitajiet li jinvolvu s-settur privat. L-UE reċentement ikkonkludiet in-negozjati tagħha dwar SIFA mal-Angola¹⁶. Għaddejjin kuntatti esploratorji man-Niġerja dwar tali ftehim, u pajjiżi oħra jistgħu jseguwu.

Fl-aħħar nett, ta' min ifakkar li l-maġġoranza l-kbira tal-importazzjonijiet tas-CRM tal-UE (92 % fil-valur) ma jhallsux dazji tal-importazzjoni, bis-saħħa tat-tariffi tan-nazzjon l-aktar iffavorit (MFN) stabbiliti għal zero jew għall-ftehimiet kummerċjali fis-seħħ. Il-bqija tal-importazzjonijiet tas-CRM huma koperti minn tariffa li tvarja bejn 2-7 % għal dawk mhux ipproċessati (eż. Manjeżju mhux ipproċessat: 5 %) u 3-9 % għal ftit oġġetti pproċessati (eż. Gallium Ipproċessat: 3 %). Il-Kummissjoni se ssegwi mill-qrib l-impatt tat-tariffi fuq il-kapaċità li timporta s-CRMs u teżamina t-talbiet għal **sospensjonijiet tad-dazji**, fid-dawl tal-oġġettivi li tiġi ffaċilitata d-diversifikazzjoni tal-materja prima kritika u li jitnaqqsu d-dipendenzi tagħna.

Il-Kummissjoni se:

- *Tkompli bl-isforzi tagħha biex issostni u ssaħħa id-WTO, inkluż fin-negozjar tal-ftehim plurilaterali dwar il- "Faċilitazzjoni tal-Investment għall-Iżvilupp".*
- *Tuża n-network tagħha li qed jespandi ta' Ftehimiet ta' Faċilitazzjoni ta' Investment Sostenibbli u Ftehimiet ta' Kummerċ Hieles biex tappoġġa l-ambizzjoni tas-sħab kummerċjali tal-UE biex jiżviluppaw kapaċitajiet ta' pproċessar u joħolqu sħubijiet ta' benefiċċju għal kulhadd, bħal maċ-Ċili u l-Awstralja.*
- *Issegwi mill-qrib l-impatt tat-tariffi fuq il-kapaċità li timporta CRMs, u teżamina talbiet għal sospensjonijiet tad-dazju.*

III.3. Sħubijiet strateġiċi bilaterali biex l-opportunitajiet ta' investment jinbidlu f'realtajiet ekonomiċi

Minhabba l-urġenza li tissaħħa il-produzzjoni tas-CRM madwar id-dinja, l-UE se ssaħħa il-kooperazzjoni tagħha ma' pajjiżi terzi billi tistimula investimenti sostenibbli fil-ktajjen tal-valur tas-CRM u komponenti oħra 'l isfel fil-katina tal-valur u **tibdel l-opportunitajiet ekonomiċi f'realtajiet ta' benefiċċju reċiproku**. Is-sħubijiet strateġiċi fil-ktajjen tal-valur tal-materja prima huma għodda importanti biex tissaħħa din il-kooperazzjoni.

Is-sħubijiet strateġiċi jippromwovu t-tkabbir sostenibbli u jikkontribwixxu għal materja prima reżiljenti u ktajjen tal-valur industrijali. Fl-aħħar mill-aħħar, is-sħubijiet jingranaw l-

¹⁵ SIFA tkopri l-faċilitazzjoni tat-tipi kollha ta' investment, fis-setturi kollha tal-ekonomija, f'kull stadju tal-investment — mill-istabiliment sal-operat — u għandha l-għan li tkun ta' benefiċċju kemm għan-negozji tal-UE kif ukoll għall-impreduturi lokali billi tiffoka fuq il-prevedibbiltà u t-trasparenza tal-qafas regolatorju, is-simplifikazzjoni tal-proċeduri ta' awtorizzazzjoni, l-istabiliment ta' punti fokali bħala l-ewwel punti ta' kuntatt bejn l-investituri u l-amministrazzjoni u l-involviment ta' partijiet ikkonċernati bħal organizzazzjonijiet mhux governattivi, organizzazzjonijiet tan-negozju u tal-impjegaturi u l-kummerċ.

¹⁶ Disponibbli hawn https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_6136.

integrazzjoni tal-ktajjen tal-valur industrijali u tal-materjali bejn l-UE u l-pajjiż sieħeb. Dawn is-Sħubijiet isegwu l-**ghanijiet** li ġejjin:

- (i) l-integrazzjoni tal-ktajjen tal-valur tal-materja prima tal-UE ma' dik tal-pajjiż sieħeb, inkluża l-kooperazzjoni biex jiġu identifikati Proġetti Strateġiċi eliġibbli skont ir-Regolament, dwar ir-riċerka u l-innovazzjoni u l-kondiviżjoni tal-ġħarfien u t-teknoloġiji relatati mal-esplorazzjoni, l-estrazzjoni, l-ipproċessar u r-riċiklaġġ sostenibbli tal-materja prima kritika, is-sostituzzjoni tal-materja prima kritika u l-monitoraġġ tar-riskji tal-provvista;
- (ii) it-titjib tal-oqfsa regolatorji tal-UE u tal-pajjiż sieħeb, kif ukoll il-kapaċità li jinfurzew ir-regoli rilevanti;
- (iii) il-promozzjoni ta' benefiċċji industrijali u ekonomiċi reċiproċi permezz ta' zieda fil-valur miżjud fil-produzzjoni f'pajjiżi terzi;
- (iv) l-iżvilupp u t-titjib tal-istandards internazzjonali, inkluż biex jiżguraw li jipprovdu livell għoli ta' protezzjoni ambjentali u soċjali u jappoġġaw l-impjenji tagħhom relatati mal-klima u l-ambjent;
- (v) il-mobilizzazzjoni tal-finanzjament għall-iżvilupp tal-infrastruttura meħtieġa għall-katina tal-valur tal-materja prima;
- (vi) il-ħidma flimkien fuq it-tiħiħ tar-reżiljenza u s-sostenibbiltà tal-ktajjen tal-provvista tas-CRM;
- (vii) iż-żieda tat-taħriġ u l-ħiliet relatati mal-katina tal-valur tas-CRM.

Għall-pajjiżi li qed jiżviluppaw, is-sħubijiet huma mibnija fuq il-ħolqien tal-valur fil-pajjiż, u jappoġġawhom biex javvanzaw fil-katina tal-valur bl-użu tal-qafas tal-istratēġija tal-Global Gateway.

Kull sħubija hija ggwidata minn **pjan direzzjonali** b'azzjonijiet konkreti maqbula taħt kull pilastru. L-implimentazzjoni tal-pjan direzzjonali hija mmonitorjata fuq bażi annwali u tista' tiġi aġġornata b'azzjonijiet ġodda kif xieraq. Is-sħubijiet u l-pjanijiet direzzjonali rispettivi jiġu żviluppanti u implimentati fi ħdan "approċċ ta' Tim Ewropa", li jinkludi l-Istati Membri u l-industrija u l-istituzzjonijiet tagħhom.

L-ewwel sħubija strateġika ġiet stabbilita fl-2021 fil-qafas tal-Ftehim Ekonomiku u Kummerċjali Komprensiv (CETA) bejn l-UE u l-**Kanada**. Dan diġà rriżulta f'investimenti tal-UE fil-Kanada fl-oqfsa tal-materjali attivi tal-katodu u l-ħruġ tal-litju, in-nikil u l-kobalt għall-batteriji, kif ukoll f'investimenti Kanadiżi relatati mas-CRM fl-UE.

Fl-2021 ġiet iffirmata wkoll sħubija mal-**Ukrajna**. L-Ukrajna hija fornitur globali sinifikanti tat-titanju u hija sors potenzjali ta' aktar minn għoxrin CRM għall-UE. Taħt il-qafas tas-sħubija, fl-2022 ġie ffirmat Memorandum ta' Qbil bejn il-Bank Ewropew għar-Rikostruzzjoni u l-Iżvilupp (BERŻ) u l-Istharrig Ġeoloġiku tal-Ukrajna.

F'Novembru 2022, il-Kummissjoni ffirmat sħubijiet strateġiċi mal-**Każakistan** u n-**Namibja**.

Sal-lum ġew miftiehma sħubijiet strateġiċi ma' pajjiżi li magħhom l-UE nnegozjat jew ikkonkludiet ftehim kummerċjali u ta' investiment. Tali **ftehimiet u sħubijiet strateġiċi huma fil-fatt komplementari**, u joffru qafas politiku u kooperazzjoni bilaterali konkreta fil-qasam speċifiku tas-CRMs. Għall-pajjiżi li ma għandhomx fis-seħħ ftehimiet kummerċjali u ta' investiment mal-UE, il-Kummissjoni se tippromwovi l-objettiv ta' kummerċ u investiment mingħajr distorsjoni meta tinnegozja l-memorandum ta' qbil li jistabbilixxi s-sħubija. Ir-Regolament jipprevedi li l-Bord tas-CRM jiddiskuti perjodikament is-Sħubijiet Strateġiċi f'kooperazzjoni mal-istrutturi tal-Global Gateway.

Il-Kummissjoni se:

- *Tfittex li tespandi n-network ta' shubijiet strateġiċi dwar il-materja prima*
- *Tippromwovi l-oġġettiv ta' kummerċ u investiment mingħajr distorsjoni fi shubijiet strateġiċi dwar il-materja prima*

III.4. Global Gateway – l-approċċ ta' benefiċċju reċiproku fejn l-UE tispikka

L-UE se tappoġġa investimenti fi proġetti ta' infrastruttura rilevanti għall-ktajjen tal-provvista tas-CRM tagħna, biex iżżid il-provvista globali u l-integrazzjoni tal-katina tal-valur internazzjonali u tgħin fid-diversifikazzjoni. Il-Global Gateway se jkun il-mezz biex jgħin lill-pajjiżi shab bi **proġetti konkreti fl-infrastruttura u l-konnettività**, inkluż billi jagħti spinta u jingrana investimenti konkreti tas-settur privat tul il-katina tal-valur tas-CRM.

Hafna mill-aktar sorsi sinjuri ta' CRM fid-dinja jinsabu fi swieq emergenti u ekonomiji li qed jiżviluppaw. Is-settur tal-materja prima huwa importanti għal hafna pajjiżi shab tal-UE kemm mill-perspettiva ekonomika kif ukoll minn dik tal-impjiegi, u **l-UE hija impenjata li tappoġġa lill-pajjiżi shab tagħna biex javvanzaw fil-katina tal-valur**. L-iskjerament ta' "approċċ ta' Tim Ewropa" bejn l-UE, l-Istati Membri tagħha, u atturi rilevanti oħra (bħall-Istituzzjonijiet ta' Finanzjament għall-Iżvilupp, il-Bank Ewropew tal-Investiment, il-Bank Ewropew għar-Rikostruzzjoni u l-Iżvilupp) u l-ħolqien ta' sinerġiji mas-settur privat Ewropew, xi proġetti relatati mas-CRM se jiġu definiti bħala prijoritajiet skont l-istrategija tal-Global Gateway¹⁷. B'ħidma ma' dawn is-shab, il-proġetti tal-materja prima se jitfasslu b'mod li jtejbu ż-żieda fil-valur fil-pajjiż. Dan se jipprovdi lill-pajjiżi shab fil-mira b'offerta tal-UE ta' kwalità għolja u fuq skala akbar, filwaqt li jallinja l-interessi tas-shab mal-interessi tal-UE, u se jikkontribwixxi biex titnaqqas id-diskrepanza fl-investiment globali fil-ktajjen tal-provvista globali tas-CRM filwaqt li tingħata spinta lill-kompetittività, is-sostenibbiltà u s-sigurtà. Il-pajjiżi li magħhom l-UE stabbiliet shubijiet strateġiċi jiġu kkunsidrati bi prijorità.

Fid-dawl tal-promozzjoni tas-sostenibbiltà u tal-azzjoni klimatika fil-katina tal-provvista tal-materja prima, il-ħolqien ta' impjiegi sostenibbli u l-promozzjoni ta' xogħol deċenti huma oġġettivi ġenerali tal-Global Gateway, li għalihom l-investimenti jridu jikkontribwixxu b'mod attiv. Dan jinkludi attenzjoni għal gruppi vulnerabbli li jiltaqgħu ma' sfidi speċifiċi biex jidhlu fis-suq tax-xogħol kif ukoll għal kwistjonijiet serji bħat-ħaddim tat-tfal. Minħabba s-sensittivitajiet u l-isfidi magħrufa fl-industriji estrattivi, l-UE se tagħti attenzjoni partikolari fl-għoti tal-appoġġ meħtieġ lill-awtoritajiet ta' pajjiżi terzi li jospitaw proġetti tas-CRM sabiex **tissahħah il-kapaċità ta' governanza tajba u l-prattiki kummerċjali trasparenti f'dan is-settur**. B'dan il-mod, l-UE se tfittex li tgħin om isahħu l-qafas leġiżlattiv u ta' infurzar biex jiġi żgurat li jittiehdu miżuri ta' mitigazzjoni biex jiġi minimizzat kwalunkwe impatt negattiv li jirriżulta mill-attivitajiet ta' estrazzjoni, raffinar u/jew ta' pprocessar fuq il-komunitajiet lokali jew fuq il-klima u l-ambjent. L-orjentazzjoni tal-programmi tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali (VET) biex jiġu żviluppati l-ħiliet meħtieġa biex jiġu ssodisfati l-opportunitajiet ta' impjieg li joħolqu l-interventi tas-CRM hija pilastru importanti ieħor tal-intervent tal-UE.

Il-Kummissjoni se:

¹⁷ Ara https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-gateway_en.

- *Tappoġġa proġetti tal-Global Gateway fi ktajjen ta' valur sostenibbli tal-materja prima ma' pajjiżi sħab, filwaqt li tagħti attenzjoni partikolari lill-istandards ESG u ż-żieda fil-valur lokali.*

III.5. It-tnaqqis tar-riskju ta' investiment barra mill-pajjiż

Minbarra l-garanziji ta' investiment ipprovduti taħt il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Sostenibbli Plus, l-UE se tfittex ukoll li tissimplifika **l-aċċess għall-finanzjament kummerċjali għall-investiment** fil-ktajjen tal-provvista tas-CRM globalment. Għadd ta' aġenziji ta' kreditu għall-esportazzjoni ("ECAs")¹⁸ tal-Istati Membri għandhom skemi jew għodod ta' tneħħija tar-riskji biex jappoġġaw investimenti barra mill-pajjiż li jiżguraw l-importazzjonijiet ta' minerali mhux ipproċessati kritiċi għal dawk li jieħdu l-prodotti barra mill-pajjiż fl-Istat Membru rispettiv.

Il-hidma li għaddejja lejn **strategija komprensiva tal-UE dwar il-kreditu għall-esportazzjoni** tista' tgħin biex tissaħħaħ l-azzjoni tal-Istati Membri, billi timmassimizza l-influenza tal-UE u l-effettività tal-appoġġ uffiċjali pprovdut, b'mod partikolari fejn l-operaturi tal-UE jikkompetu ma' atturi minn pajjiżi terzi.

Dan se jsaħħaħ il-**koordinazzjoni bejn l-għodod finanzjarji esterni** ġestiti fil-livell tal-UE, b'mod partikolari l-finanzjament għall-klima u l-iżvilupp, u l-għodod tal-istituzzjonijiet finanzjarji rilevanti tal-Istati Membri inklużi l-aġenziji ta' kreditu għall-esportazzjoni – b'mod partikolari fil-kuntest tal-Global Gateway.

Possibbiltà ta' **Faċilità ta' Kreditu għall-Esportazzjoni tal-UE** tista' tikkomplementa l-operazzjonijiet tal-aġenziji ta' kreditu għall-esportazzjoni eżistenti fil-livell tal-Istati Membri, iżżid l-impatt ġenerali tal-UE f'dan il-qasam u tippermetti l-użu ta' appoġġ uffiċjali ta' kreditu għall-esportazzjoni biex jiġu ingranati politiki ewlenin tal-UE, inkluż fil-qasam tas-CRMs. Fl-aħhar nett, l-UE qed tappoġġa l-hidma biex jinholqu inċentivi fil-qafas internazzjonali li jirregola l-appoġġ uffiċjali għall-kreditu għall-esportazzjoni fi hdan il-proċess li għaddej ta' modernizzazzjoni tar-regoli tal-Arrangament dwar il-Kreditu għall-Esportazzjoni Uffiċjalment Appoġġati, inkorporat fl-OECD. Dawn l-inċentivi jippermettu lill-ECAs jappoġġaw b'termini aktar favorevoli tranżazzjonijiet li jinvolvu CRMs użati f'teknoloġiji li jikkontribwixxu b'mod sinifikanti għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima.

Il-Kummissjoni se:

- *Trawwem koordinazzjoni msahħa bejn l-Istituzzjonijiet Finanzjarji għall-Iżvilupp u l-Aġenziji ta' Kreditu għall-Esportazzjoni madwar proġetti ta' materja prima biex jiġu skjerati għodod ikkombinati godda u jiġu żgurati sinerġiji, li jibdedw bi proġetti pilota f'pajjiżi sħab strateġiċi.*
- *Taħdem fl-OECD biex ittejjeb l-arrangamenti u taħdem mal-Istati Membri tal-UE biex tistabbilixxi Faċilità ta' Kreditu għall-Esportazzjoni tal-UE biex, fost l-oħrajn, tappoġġa l-ktajjen tal-provvista tas-CRM barra mill-pajjiż.*

¹⁸ L-iskemi magħrufa huma: Il-Ġermanja (<https://www.agaportal.de/en/ufk-garantien/grundlagen-ufk/grundzuege-ufk/>); L-Iżvezja (<https://www.ekn.se/en/magazine/guarantees/sweden-secures-supply-of-strategic-raw-materials/>); Franza (<https://www.bpifrance.com/products/strategic-project-insurance/>); Il-Finlandja (<https://www.finnvera.fi/eng/products/export-credit-guarantees/raw-material-guarantee>)

III.6. Il-ġlieda kontra l-prattiki kummerċjali ingusti u t-tishih tal-infurzar

Illum, hafna gvernijiet dawru l-attenzjoni tagħhom għall-iżvilupp tas-settur tas-CRM, spiss xprunat minn objettivi industrijali kif ukoll ġeopolitiċi. Aktar minn 18,000 miżura ta' thassib ġew identifikati mill-OECD bħala li jaffettwaw il-kummerċ tas-CRM fl-istadji differenti tiegħu¹⁹. Peress li d-domanda għas-CRMs se tiżdied fil-futur, il-frekwenza u l-impatt ta' tali miżuri x'aktarx li jiżiedu kif xieraq, fin-nuqqas ta' sforzi globali biex tittejjeb is-sitwazzjoni.

Dan jista' jhedded is-sigurtà tal-provvista jew joħloq kundizzjonijiet mhux ekwi li jdgħajfu l-kompetittività tal-kumpaniji, mhux biss għall-UE iżda għall-pajjiżi kollha li jiddependu fuq l-importazzjonijiet ta' dawn il-materjali. Iżda r-restrizzjonijiet kummerċjali joħolqu wkoll ineffiċjenzi. Pereżempju, ir-restrizzjonijiet fuq l-esportazzjoni bħala għodda biex jiġi stimulat l-ipproċessar tal-minerali lokali ma jhallux qligħ²⁰.

Il-Kummissjoni għalhekk qed tagħmel sforzi sinifikanti biex toħloq trasparenza dwar politiki distorsivi relatati mal-materja prima, billi tiffinanzja l-Bażi tad-Data tal-OECD dwar ir-restrizzjonijiet fuq l-esportazzjoni²¹. Dan huwa l-ewwel pass ewlieni biex titqajjem kuxjenza globali dwar it-thassib ta' politika li tqajjem din il-kwistjoni, speċjalment b'rabta mas-CRMs meħtieġa għat-tranzizzjoni tal-enerġija, bil-ħsieb li jiġu indirizzati dawn il-kwistjonijiet fid-WTO.

L-UE diġà għamlet użu mis-soluzzjoni tat-tilwim fil-qasam tas-CRM. Pereżempju, fl-2012, l-UE rnexxielha f'każ ta' arbitraġġ kontra ċ-Ċina, li kellha tneħhi r-restrizzjonijiet tagħha fuq l-esportazzjoni ta' elementi terrestri rari²². Aktar reċentement, l-UE rebħet ukoll każ ta' soluzzjoni tat-tilwim tad-WTO kontra l-Indoneżja kontra restrizzjoni fuq l-esportazzjoni tan-nikel²³.

Ir-rekord tal-UE biex tindirizza Prattiki Ingusti mhuwiex ambigwu. Il-Kummissjoni se tintensifika l-infurzar biex tindirizza l-isfidi li qed jikbru f'dan is-settur u se tindirizza l-azzjonijiet restrittivi tal-esportazzjoni meħuda mis-sħab kummerċjali dwar il-minerali, il-materja prima sekondarja jew is-CRM li fih l-iskart b'mod determinat. Barra minn hekk, il-Kummissjoni se tkompli wkoll tippoteġi s-suq tal-UE billi tagħmel użu mill-istrumenti tagħha għad-difiża tal-kummerċ fejn il-fatti jiġġustifikawh, b'rispett sħiħ tal-obbligi legali internazzjonali u interni tagħha.

Dan jista' jinkludi, jekk il-Kummissjoni tirċievi lmenti debitament sostanzjati għal dan l-għan, il-bidu ta' investigazzjonijiet biex jiġi eżaminat jekk għandhiex tittiehed azzjoni ta' difiża kummerċjali biex jiġu protetti l-industriji tal-minjieri u tal-ipproċessar li jistgħu ma jithallewx jistabbilixxu ruħhom fl-UE minhabba importazzjonijiet innegożjati b'mod ingust. F'każijiet bhal dawn, l-interess ekonomiku usa' tal-UE jeħtieġ li jiġi kkunsidrat bir-reqqa

¹⁹ Ara <https://www.oecd.org/trade/topics/trade-in-raw-materials/>

²⁰ Fliess, B., E. Idsardi u R. Rossouw (2017), "Export controls and competitiveness in African mining and processing industries" (Kontrolli tal-esportazzjoni u l-kompetittività fl-industriji Afrikani tal-minjieri u l-ipproċessar tal-minerali), OECD Trade Policy Papers, Nru 204, OECD Publishing, Pariġi, <https://doi.org/10.1787/1fddd828-en>.

²¹ Disponibbli fuq https://qdd.oecd.org/subject.aspx?Subject=ExportRestrictions_IndustrialRawMaterials

²² Ara WTO DS431 Ċina — Miżuri Relatati mal-Esportazzjoni ta' Uċuħ Rari, Tungsten u Molybdenum disponibbli fuq https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds431_e.htm

²³ Ara WTO DS 592 Indonesia — Miżuri Relatati mal-Materja Prima disponibbli fuq https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds592_e.htm

biex jiġi żgurati li l-miżuri ta' difiża kummerċjali ma jagħmlux ħsara sproporzjonata lill-interess ta' industriji downstream oħra jew joħolqu distorsjonijiet fil-ktajjen tal-provvista tas-CRM.

Barra minn hekk, f'ċerti każijiet, l-investimenti diretti barranin (foreign direct investments, FDI) minn investituri mhux tal-UE jistgħu jkunu ta' riskju għas-sigurtà jew l-ordni pubbliku fl-UE preċiżament minhabba li jista' jkollhom impatt fuq il-provvista ta' inputs kritiċi inklużi l-materja prima. Il-qafas tal-UE għall-iskrinjar tal-FDI²⁴ jipprovdi qafas għall-UE kollha li permezz tiegħu l-Kummissjoni Ewropea u l-Istati Membri jistgħu jikkordinaw azzjoni biex jiproteġu s-sigurtà u/jew l-ordni pubbliku tal-UE jekk dawn ikunu mheddha mill-FDI. Dan jista' jinkludi l-iskrinjar tal-effetti potenzjali ta' investimenti bħal dawn fuq il-provvista ta' inputs kritiċi, inkluża l-materja prima.

Permezz tal-ħidma tal-Uffiċjal Kap tal-Infurzar għall-Kummerċ, il-Kummissjoni se:

- *Tkompli bl-isforzi msahħa tagħha ta' implimentazzjoni u infurzar tar-regoli rilevanti tad-WTO u tal-ftehimiet kummerċjali tal-UE, b'enfasi partikolari fuq miżuri li jirrestringu l-aċċess għas-CRMs.*
- *Teżamina jekk jenħtieġ li tittiehed azzjoni ta' difiża kummerċjali biex jiġu protetti l-industriji tal-minjieri u tal-ipproċessar/tar-riċiklaġġ.*

IV. Il-promozzjoni tas-sostenibbiltà u ċ-ċirkolarità tul il-katina tal-valur

Is-sigurtà u l-affordabbiltà mtejba tal-provvisti tas-CRM iridu jimxu id f'id ma' **aktar sforzi biex jittaffa kwalunkwe impatt negattiv**, kemm fl-UE kif ukoll f'pajjiżi terzi, fir-rigward tad-drittijiet tax-xogħol, id-drittijiet tal-bniedem u l-protezzjoni ambjentali. L-isforzi biex jittejjeb l-iżvilupp sostenibbli tal-ktajjen tal-valur tas-CRM joffru wkoll opportunità biex jiġu promossi d-drittijiet tal-bniedem, ir-riżoluzzjoni tal-kunflitti u l-istabbiltà reġjonali. Dan huwa parti mill-impenn tal-UE lejn l-iżvilupp ta' soluzzjonijiet ta' benefiċċju reċiproku mas-sħab u l-appoġġ għat-tranzizzjonijiet sostenibbli tagħhom stess. Peress li l-biċċa l-kbira tal-materja prima kritika hija metalli, din tista' tiġi riċiklata. Dan joffri l-potenzjal li nimxu lejn ekonomija verament ċirkolari, fil-kuntest tat-tranzizzjoni ekoloġika. Ir-riċiklaġġ jista' jsir dejjem aktar importanti, b'benefiċċji sostanzjali f'termini ta' sigurtà tal-provvista, tnaqqis tal-impatti negattivi assoċjati mal-estrazzjoni, u l-ħolqien ta' valur ekonomiku. Madankollu, illum, ir-rati ta' riċiklaġġ tal-biċċa l-kbira tal-materja prima kritika għadhom baxxi, filwaqt li l-kapaċitajiet, is-sistemi u t-teknoloġiji tar-riċiklaġġ spiss ma jkunux adegwati għall-ispeċifikitajiet ta' dawn il-materjali.

Internament, jenħtieġ li l-UE għalhekk taċċellera l-azzjoni tal-effiċjenza fir-riżorsi, b'mod partikolari permezz ta' rekwiżiti tal-ekodisinn u l-adozzjoni rapida tar-Regolament dwar l-Ekodisinn għal Prodotti Sostenibbli.

Jeħtieġ ukoll li jiżdedu l-isforzi biex tiġi żgurata **ċ-ċirkolarità** tal-materja prima kritika fis-sens wiesa', għal darb'oħra, kemm fl-UE kif ukoll internazzjonalment. Internament, jenħtieġ li l-UE timmira li tiżgura li l-kapaċità ta' riċiklaġġ tagħha stess tkun kapaċi tipproduċi

²⁴ Ir-Regolament (UE) 2019/452 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Marzu 2019 li jistabbilixxi qafas għall-iskrinjar tal-investimenti diretti barranin fl-Unjoni (ĠU L 79I , 21.3.2019, p. 1-14)

materjali sekondarji li jkopru mill-inqas 15 % tal-konsum annwali tagħha, kif definit fir-Regolament.

IV.1. It-komplija tal-hidma li għaddeja tal-UE dwar is-sostenibbiltà

Matul dawn l-aħħar snin, l-UE kellha rwol dejjem aktar importanti fl-appoġġ u l-inkoraġġiment lil **kumpaniji biex iwettqu n-negozju tagħhom b'mod responsabbli**. L-UE introduciet taħlita komprensiva ta' azzjonijiet volontarji u obbligatorji biex tippromwovi r-Responsabbiltà Soċjali Korporattiva/Imġiba Responsabbli fin-Negozju (CSR/RBC) u timplementa l-Prinċipji Gwida tan-NU dwar in-Negozju u d-Drittijiet tal-Bniedem (UNGPs) u l-Aġenda 2030 tan-NU għall-Iżvilupp Sostenibbli.

Għal dan l-għan, f'Lulju 2021, l-UE adottat Gwida dwar id-diligenza dovuta biex tgħin lill-kumpaniji tal-UE jindirizzaw ir-riskju ta' xogħol furzat fl-operazzjonijiet u fil-ktajjen tal-provvista tagħhom, f'konformità mal-istandards internazzjonali²⁵. Id-Direttiva dwar ir-Rappurtar Korporattiv dwar is-Sostenibbiltà²⁶ (CSRD) tirrikjedi li l-kumpaniji kollha kbar u elenkati kollha, kif ukoll xi kumpaniji mhux tal-UE li jaqbzu ċerti limiti għad-dhul iġġenerat fl-UE, jirrapportaw dwar ir-riskji u l-impatti tagħhom għas-sostenibbiltà f'konformità mal-istandards tal-UE tar-rappurtar dwar is-sostenibbiltà li għandhom jiġu adottati mill-Kummissjoni.

Eżempji ewlenin oħra ta' **mizuri rilevanti tal-UE** huma l-Prinċipji tal-UE għall-Materja Prima Sostenibbli u r-Regolament dwar il-Batteriji²⁷. Barra minn hekk, ir-Regolament dwar il-Minerali ta' Kunflitt²⁸ jippromwovi diligenza dovuta obbligatorja għall-katina tal-provvista bħala għodda biex jiġu identifikati r-riskji ta' kontribut għal kunflitt armat u abbużi serji oħra relatati mad-drittijiet tal-bniedem fil-ktajjen tal-valur tal-landa, it-tantalu, it-tungstenu u d-deheb (3TG). Ir-Regolament jibni fuq l-istandards internazzjonali stabbiliti mill-Gwida tal-OECD dwar id-Diligenza Dovuta²⁹ u jkopri l-importaturi tal-UE tal-3TG. Ir-reqwiziti tad-diligenza dovuta jaffettwaw ukoll indirettament lill-funderiji u r-raffineriji (tal-UE) li huma attivi fil-ktajjen tal-provvista tal-importaturi tal-3TG tal-UE.

Il-Kummissjoni għamlet ukoll diversi **proposti legiżlattivi** rilevanti għall-akkwist sostenibbli tas-CRMs. Dawn jinkludu proposti għal Direttiva dwar id-Diligenza Dovuta tas-Sostenibbiltà

²⁵ Gwida dwar id-diligenza dovuta għan-negozji tal-UE biex jindirizzaw ir-riskju ta' xogħol furzat fl-operazzjonijiet u fil-ktajjen tal-provvista tagħhom – disponibbli fuq https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/july/tradoc_159709.pdf.

²⁶ Id-Direttiva (UE) 2022/2464 tal-14 ta' Diċembru 2022 li temenda r-Regolament (UE) Nru 537/2014, id-Direttiva 2004/109/KE, id-Direttiva 2006/43/KE u d-Direttiva 2013/34/UE, fir-rigward tar-rappurtar korporattiv dwar is-sostenibbiltà (ĠU L 322, 16.12.2022, p. 15–80)

²⁷ Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-batteriji u l-iskart ta' batteriji, li jhassar id-Direttiva 2006/66/KE u li jemenda r-Regolament (UE) Nru 2019/1020 (COM (2020) 798 final)

²⁸ Ir-Regolament (UE) 2017/821 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Mejju 2017 li jstabbilixxi obbligi tad-diligenza dovuta tal-katina tal-provvista għall-importaturi tal-Unjoni ta' landa, tantalu u tungstenu, il-minerali tagħhom, u deheb li joriginaw minn żoni affettwati minn kunflitti u ta' riskju għoli (ĠU L 130, 19.5.2017, p. 1–20).

²⁹ Il-gwida tal-OECD dwar id-Diligenza Dovuta għal Ktajjen ta' Provvista Responsabbli tal-Minerali minn Żoni Affettwati mill-Kunflitti u Żoni ta' Riskju Għoli, <https://www.oecd.org/daf/inv/mne/OECD-Due-Diligence-Guidance-Minerals-Edition3.pdf>.

Korporattiva³⁰, għal Regolament dwar ix-xogħol furzat³¹, għal Regolament dwar l-Ekodisinn għal Prodotti Sostenibbli (ESPR), għal Regolament dwar il-Batteriji³², għal Direttiva li temenda d-Direttiva Qafas dwar l-Ilma, id-Direttiva dwar l-Ilma ta' Taht l-Art u d-Direttiva dwar l-Istandards tal-Kwalità Ambjentali³³ u għal reviżjoni tad-Direttiva dwar l-Emissjonijiet Industrijali (IED)³⁴.

Fil-livelli multilaterali u plurilaterali, l-UE tirrikonoxxi **l-importanza ta' standards maqbula internazzjonalment** biex tiġi żgurata l-prevedibbiltà għan-negozji. L-azzjoni ta' Mġiba Responsabbli fin-Negozju hija inkluża fil-kapitoli kollha dwar il-Kummerċ u l-Iżvilupp Sostenibbli (TSD) permezz ta' referenza għall-istandards internazzjonali. L-UE hija attiva wkoll fil-hidma ta' sostenibbiltà ta' korpi internazzjonali bħad-WTO, l-OECD, l-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO) u n-Nazzjonijiet Uniti (NU). Permezz ta' miżuri ta' akkumpanjament, l-UE se tappoġġa kemm jista' jkun ir-rispett tal-leġiżlazzjoni tal-UE dwar is-sostenibbiltà fil-pajjiżi sħab tagħna.

Fil-kuntest tal-Klabb dwar il-**Materja Prima Kritika**, l-UE se taħdem mal-membri tagħha dwar l-iżvilupp tal-prinċipji internazzjonali ESG. Dawn il-prinċipji ESG jistgħu mbagħad iwittu t-triq għall-iżvilupp ta' normi internazzjonali ESG, preferibbilment permezz ta' korpi internazzjonali bħall-ISO, l-ILO, in-NU jew l-OECD u, kull fejn ikun possibbli, jibnu fuq inizjattiva internazzjonali eżistenti. Dan ikopri d-drittijiet tal-bniedem inklużi d-drittijiet tax-xogħol kif imsemmi fl-UNGP 12.

Hemm ukoll diversi **inizjattivi internazzjonali orjentati lejn l-industrija** mmirati lejn l-estrazzjoni sostenibbli u l-produzzjoni tal-materja prima³⁵.

Għas-CRMs li għandhom impronta ambjentali sinifikanti, ir-Regolament jipprevedi l-possibbiltà li fil-futur jiġu introdotti rekwiziti dwar it-trasparenza tal-impronta ambjentali ta' materja prima speċifika, jekk dawn ikunu meħtieġa biex jintlaħqu l-għanijiet ambjentali tal-UE. Dawn ikunu soġġetti għal valutazzjoni bir-reqqa tal-impatti, inklużi konsultazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati u ma' pajjiżi terzi, u jqisu metodi ta' valutazzjoni xjentifikament sodi, standards internazzjonali rilevanti u effetti negattivi possibbli fuq il-flussi kummerċjali.

³⁰ Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar id-Diligenza Dovuta tas-Sostenibbiltà Korporattiva u li temenda d-Direttiva (UE) 2019/1937 (COM(2022) 71 final)

³¹ Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-projbizzjoni ta' prodotti magħmulin b'xogħol furzat fis-suk tal-Unjoni (COM(2022) 453 final)

³² Il-Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-batteriji u l-iskart ta' batteriji, li jhassar id-Direttiva 2006/66/KE u li jemenda r-Regolament (UE) Nru 2019/1020 (COM (2020) 798 final)

³³ Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2000/60/KE li tistabbilixxi qafas għal azzjoni Komunitarja fil-qasam tal-politika tal-ilma, id-Direttiva 2006/118/KE dwar il-protezzjoni tal-ilma ta' taht l-art kontra t-tniġġis u d-deterjorament u d-Direttiva 2008/105/KE dwar standards ta' kwalità ambjentali fil-qasam tal-politika tal-ilma (COM(2022) 540 final)

³⁴ Il-Proposta għal Direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li temenda d-Direttiva 2010/75/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-24 ta' Novembru 2010 dwar l-emissjonijiet industrijali (il-prevenzjoni u l-kontroll integrati tat-tniġġis) u d-Direttiva tal-Kunsill 1999/31/KE tas-26 ta' April 1999 dwar il-miżbla ta' skart. (COM(2022) 156 final)

³⁵ Ara harsa ġenerali lejn inizjattivi ulterjuri pprovduti fl-AIE, I. (2021). Ir-rwol tal-minerali kritiċi fit-tranzizzjonijiet tal-enerġija nadifa. World Energy Outlook Special Report, p. 240.

IV.2. Nużaw b’mod proattiv il-ftehimiet kummerċjali tagħna biex nappoġġaw l-iżvilupp sostenibbli

Fil-livell bilaterali, il-ftehimiet kummerċjali u ta’ investment kollha konkluzi reċentement għandhom kapitolu ambizzjuż dwar il-**Kummerċ u l-Iżvilupp Sostenibbli (TSD)**. Dawn il-kapitoli għandhom l-għan li jiżguraw li t-tkabbir ekonomiku jimxi id f’id mal-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, ix-xogħol deċenti, il-klima u l-ambjent. Il-Kapitoli tat-TSD jorbtu lis-sħab kummerċjali ma’ ftehimiet u standards internazzjonali u jstabbilixxu kooperazzjoni mill-qrib fost is-sħab fil-qasam tar-responsabbiltà soċjali korporattiva u l-obbligu ta’ rendikont. Il-Kummissjoni dan l-aħħar ippublikat komunikazzjoni³⁶ li tistabbilixxi kif jista’ jkompli jissahħaħ il-kontribut tal-ftehimiet kummerċjali għall-iżvilupp sostenibbli. Barra minn hekk, xi kapitoli dwar l-Enerġija u l-Materja Prima (ERM) konkluzi reċentement tal-Ftehimiet ta’ Kummerċ Hieles tal-UE fihom dispożizzjonijiet speċifiċi dwar is-sostenibbiltà. Fl-aħħar nett, kif ġie nnutat hawn fuq, is-sħubijiet strateġiċi jstabbilixxu wkoll is-sostenibbiltà bħala objettiv.

IV.3. Iċ-ċirkolarità

Għall-biċċa l-kbira tas-CRMs, ir-rati ta’ **riċiklaġġ** bħalissa jinsabu f’livelli baxxi ħafna. Mill-inqas f’nofs it-terminu, iż-żieda fir-rati ta’ riċiklaġġ tal-iskart li fih il-materja prima kritika, iżda wkoll il-promozzjoni tal-użu effiċjenti u s-sostituzzjoni tal-materja prima kritika, toffri potenzjal kbir biex jitnaqqsu d-dipendenzi, jinbnew ktajjen tal-valur u jinholqu impjiegi lokalment (eż. fl-industrija tar-riċiklaġġ, ir-riċerka dwar is-sostituzzjoni, fil-ħwienet tat-tiswija).

Fuq l-eżempju tal-industrija emergenti għar-riċiklaġġ tal-materja prima tal-batteriji fl-Ewropa, **teknoloġiji ohra tar-riċiklaġġ** tas-CRM jeħtieġ li jiġu appoġġati permezz ta’ Orizzont Ewropa u f’sinerġija mal-programmi tar-R&I tal-Istati Membri u jiżdiedu mil-laboratorju għall-kummerċjalizzazzjoni.

Filwaqt li l-fatturi huma speċifiċi għal kull materja prima u l-applikazzjonijiet tagħha, hemm xi **sfiċi** komuni, bħall-fatt li l-prodotti spiss ma jkunux iddisinjati biex jippermettu t-tneħħija faċli ta’ komponenti rikki fis-CRM jew l-aċċess għalihom (bħal kalamiti permanenti tal-art rari), u hemm nuqqas ta’ informazzjoni dwar il-preżenza u l-kompożizzjoni kimika tal-komponenti tagħhom. Barra minn hekk, il-ġbir, it-trattament u r-riċiklaġġ immirati ta’ prodotti u komponenti rikki fis-CRM huma neqsin. Biex jiġu indirizzati l-isfiċi ta’ hawn fuq, se jiġu żviluppanti soluzzjonijiet komuni fil-livell tal-UE.

Il-**vijabbiltà ekonomika** hija sfida ewlenija għal ċerti operazzjonijiet ta’ riċiklaġġ, b’mod partikolari fir-rigward tar-riċiklaġġ tas-CRM, fejn il-proċessi ta’ separazzjoni huma ġeneralment aktar kumplessi u kwantitajiet rekuperabbli iżgħar minn dawk għall-metalli komuni. Id-disponibbiltà dejjem tikber tal-iskart riċiklabbli, l-avvanzi fit-teknoloġiji tar-riċiklaġġ u l-mudelli kummerċjali ġodda għandhom inaqqsu l-kostijiet matul id-deċennji li ġejjin, filwaqt li ż-żieda fil-prezzijiet tal-materja prima primarja u ċerta rieda li tiġi hallas impronta ambjentali aktar baxxa għandhom ikomplu jnaqqsu d-distakk fil-vijabbiltà.

³⁶ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regjuni s-setgħa tas-sħubijiet kummerċjali: flimkien għal tkabbir ekonomiku ekoloġiku u ġust (COM (2022) 409 final)

Madankollu, hemm bżonn ta' appoġġ finanzjarju sostanzjali għall-proġetti ta' riċiklaġġ, meta wieħed iqis in-natura innovattiva tagħhom u l-esternalitajiet ambjentali tal-konsum tal-materja prima primarja.

Huwa importanti wkoll li **l-iskart u l-materja prima sekondarja jkunu jistgħu jiġu ttrasportati** fl-UE mingħajr piż żejjed. Regoli ġodda dwar il-vjeġġi ta' skart, kif proposti mill-Kummissjoni fl-2021, se jiffaċilitaw il-vjeġġi ta' skart għar-riċiklaġġ permezz tad-digitalizzazzjoni u proċeduri simplifikati.

Jenhtieg li l-inizjattivi taċ-ċirkolarità jiġu segwiti dejjem aktar **internazzjonalment**, flimkien mas-shab kummerċjali tagħna, fil-qafas ta' sħubija strateġika jew ftehim ta' kummerċ ħieles pereżempju. L-oqsma ta' kooperazzjoni jinkludu l-kooperazzjoni regolatorja u l-ħolqien ta' suq integrat għall-materjali li għandhom jiġu riċiklati.

Il-Kummissjoni se:

- *Tipproponi f'Ġunju 2023 reviżjoni tad-Direttiva dwar vetturi li m'għadhomx jintużaw biex tinkludi rekwiżiti speċifiċi għad-disinn u t-trattament ta' tmiem il-ħajja tal-vetturi, b'enfasi fuq l-irkupru tas-CRM.*
- *Tipprovdi rakkomandazzjonijiet lill-Istati Membri dwar miżuri mmirati lejn l-elettronika tal-konsumatur zġhira u rikka fis-CRM, biex jittejbu r-ritorn u t-teħid lura tal-mowbajls, it-tablets u l-laptops użati u jintremew.*
- *Tipproponi fit-2 024 l-inkluzjoni ta' kodiċijiet tal-iskart għall-batteriji tal-joni tal-litju u l-flussi intermedji tal-iskart ("mases suwed") fil-Lista Ewropea tal-Iskart biex jiġi żgurat ir-riċiklaġġ xieraq tagħhom fl-UE.*
- *Tikkunsidra b'mod sistematiku bħala parti mill-implimentazzjoni tal-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-ekodisinn³⁷, ir-rekwiżiti tal-prestazzjoni u tal-informazzjoni fi prodotti u tagħmir ġodda, li se jipromwovu s-sostituzzjoni tal-materja prima kritika u jiżguraw li dawn jistgħu jiġu żarmati u riċiklati jew użati mill-ġdid.*
- *Tarmonizza r-regoli applikabbli dwar il-ġestjoni tal-iskart għal ċerti flussi ta' skart b'potenzjal sinifikanti ta' rkupru tas-CRM u tiġi vvalutata l-integrazzjoni ta' prodotti rikki fis-CRM fil-leġiżlazzjoni tal-UE dwar l-iskart, li bħalissa mhumiex koperti, bħat-turbini eoliċi.*
- *Tirrieżamina d-Direttiva dwar l-Iskart ta' Tagħmir Elettriku u Elettroniku³⁸ biex, fost l-oħrajn, jiġi indirizzat tagħmir rikk fis-CRM f'dispożizzjonijiet relatati mar-rekwiżiti ta' informazzjoni u l-miri ta' rkupru.*
- *Timmobilizza sa EUR 200 miljun biex tuża għaxar Ċentri addizzjonali għaċ-Ċirkolarità biex jiżdiedu b'mod sostanzjali l-irkupru u r-riċiklaġġ tal-materja prima fl-Unjoni kollha.*

V. Konkluzjoni

³⁷ Id-Direttiva 2009/125/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-21 ta' Ottubru 2009 li tistabbilixxi qafas għall-iffissar ta' rekwiżiti għall-ekodisinn għal prodotti relatati mal-enerġija u l-proposta tal-Kummissjoni għal Regolament dwar l-Ekodisinn għal Prodotti Sostenibbli (COM (2022) 142 final)

³⁸ Id-Direttiva 2012/19/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-4 ta' Lulju 2012 dwar skart ta' tagħmir elettriku u elettroniku (WEEE) (ĠU L 197, 24.7.2012, p. 38–71)

L-UE trid tiżgura provvista sostenibbli, affordabbli u diversifikata ta' materja prima kritika biex tirnexxi fit-tranzizzjonijiet ekoloġiċi u diġitali tagħha, li jimxu id f'id ma' tranzizzjoni ġusta, kif ukoll biex tiżgura s-sigurtà u d-difiża tagħha. Jeħtieġ li tagħmel dan għall-kompetittività fit-tul tagħha u li żżomm l-awtonomija strateġika miftuħa tagħha f'ambjent ġeopolitiku li qed jinbidel malajr u li qed isir dejjem aktar diffiċli.

Dan jista' jinkiseb biss permezz ta' azzjoni interna u esterna miftiehma: it-tisħiħ tal-miżuri domestiċi kif ukoll l-impenn internazzjonali msaħħaħ biex jiġu żviluppati sħubijiet ta' benefiċċju għal kulhadd ma' pajjiżi terzi. Huwa biss b'dan il-mod li t-tranzizzjoni ekoloġika u diġitali se ssir realtà għal kulhadd.